

Veel partijen werken vooral langs elkaar heen

Rekenkamer kraakt versnipperd Waddenbeleid

HALBE HETTEMA

LEEUWARDEN - Er gaat veel mis in het Waddenbeleid. Er is een overvloed aan betrokken partijen die vooral langs elkaar heen werken. En de natuur knapt maar niet op.

De Algemene Rekenkamer kraakt harde noten in een donderdag aan de Tweede Kamer aangeboden rapport over het Waddenbeleid.

Er gaat veel geld om in het Wadengebied. De Rekenkamer keek naar de financiën in de periode 2007-2011. Uit drie verschillende fondsen vloede er in die jaren €379 miljoen aan rijksgeld naar de Wadden.

Slechts €20 miljoen daarvan kwam direct ten goede aan de natuur. Het geld van het Waddefonds, bedoeld voor versterking van zowel ecologie als economie, is daarmee niet altijd efficiënt en in samenhang met andere middelen ingezet, stelt de Rekenkamer.

De verantwoordelijkheid voor het Waddenbeleid is recent voor een groot deel overgedragen van de rijksoverheid naar de provincies. Het bestuur is niettemin nog altijd een onoverzichtelijke kluwen, concludeert het rapport.

Wie probeert een vergunning te krijgen voor een economische activiteit, wordt van het kastje naar de muur gestuurd. Ook natuurbeheerders lopen tegen ingewikkelde regels op.

De Rekenkamer constateert dat de natuur in het Wadengebied over het geheel genomen niet in een goede toestand verkeert. Het lukt maar niet tot verdere natuurontwikkeling te komen.

De laatste tien jaar is bovendien de openheid van het landschap bijna gehalveerd door windturbines in het

■ Slechts €20 miljoen direct ten bate natuur

■ Voor vergunning van het kastje naar de muur

■ Veel mis met afstemming van beheer

Fries-Gronings kustgebied en energiecentrales in de Eemsmond en Harlingen. Die verstoren de weidsheid van het landschap en de vrije horizon, stelt de Rekenkamer.

Er is geen ander gebied in Nederland waar economie en ecologie zo met elkaar botsen. Wie in het Wadengebied iets wil ondernemen, wordt overal op getoetst, niet alleen door Rijkswaterstaat, maar ook door het ministerie van Economische Zaken en de provincies. De ene instantie weet vaak niet wat de andere doet.

Missers op de Wadden

■ Monitoring van mosselbanken gebeurt op verschillende manieren, door verschillende instanties. Het ministerie meet op droogvallende platen, waar niet gevestigd mag worden. Onder water wordt geïventariseerd door de Producentenorganisatie van de Nederlandse Mosselcultuur. Deze scheiding betekent dat de gegevens over de mosselen niet met elkaar te vergelijken zijn. Hoe het met de totale mosselstand werkelijk is gesteld, weet geen mens.

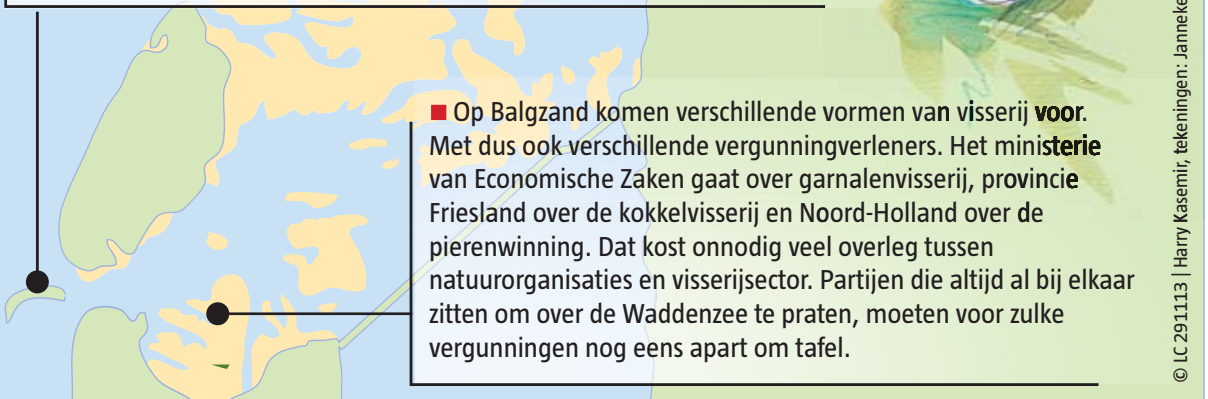
■ Na de decentralisatie van het Waddenbeleid hield het rijk op met het meten van effecten van het handmatig rapen van oesters. Het betrof een vierjarig experiment. Toen Friesland door vissers om een vervolgv vergunning werd gevraagd, bleek de provincie geen informatie te hebben over de effecten van het experiment.

■ De Waddenvereniging wilde bij Terschelling op de Wadden een visfuk plaatsen voor onderzoek. De organisatie werd voor de vergunning van het kastje naar de muur gestuurd, tot uiteindelijk bleek dat het ministerie van Economische Zaken en het Rijksvastgoed- en Ontwikkelingsbedrijf in Zwolle toestemming moesten geven. Begin dit jaar was de fuik plots verdwenen. Opperuimd door de Waddenunit van EZ, omdat het bijbehorende bordje door ijsgang was verdwenen en de inspecteurs niet wisten van wie de fuik was.

■ Op de Razende Bol, een zandplaat tussen Den Helder en Texel, zijn meer dan tien beheerders actief. Het is aangewezen als rustgebied voor zeehonden en vogels, waar het ministerie van Economische Zaken over waakt en waar Defensie opruimacties organiseerde. Alle inspanningen van al die betrokkenen ten spijt konden kitesurfers in het kwetsbare gebied hun gang gaan. De pakkans was gering, geen instantie was er voor verantwoordelijk.

■ Op Balgzand komen verschillende vormen van visserij voor. Met dus ook verschillende vergunningverleners. Het ministerie van Economische Zaken gaat over garnalenvisserij, provincie Friesland over de kokkelvisserij en Noord-Holland over de pierenwinning. Dat kost onnodig veel overleg tussen natuurorganisaties en visserijsector. Partijen die altijd al bij elkaar zitten om over de Waddenzee te praten, moeten voor zulke vergunningen nog eens apart om tafel.

Vergunningverleners en handhavers stemmen hun activiteiten niet goed op elkaar af. Er wordt onnodig veel vergaderd. Vissers worden herhaaldelijk gecontroleerd, de ene keer door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, dan weer door Economische Zaken, Rijkswaterstaat of de politie.

Ook met de afstemming van het beheer gaat het vaak mis. De Rekenkamer telde liefst dertien beheerders in het gebied, met versnippering en verkokering als gevolg. Er is veel overleg nodig, de afstemming

levert hoge kosten op en er is gebrek aan slagkracht. Om eenduidigheid te krijgen, moet er volgens de onderzoekers één centrale natuurbeheerder komen. Dat zou Rijkswaterstaat kunnen zijn, maar ook een consortium van bestaande terreinbeheerders, een nieuw te vormen regionale uitvoeringsdienst of een gezamenlijk orgaan van de Waddenprovincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland.

De woordvoerder van de provincie Fryslân stelt dat de onderzoekers zich vooral hebben gericht op de pe-

riode voor de decentralisatie van het Waddenbeleid en het Waddefonds, in 2012. Sindsdien zijn verbeteringen in gang gezet en verlopen aanvragen voor subsidies soepeler.

De Waddenvereniging ziet kansen om binnen een paar jaar tot één beheerder te komen. De gezamenlijke natuurorganisaties, waaronder It Fryske Gea, het Groninger Landschap, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten, delen de conclusie dat er één beheerplan moet komen met een beheersorganisatie Wereld-erfgoed Waddenzee.

© LC 291113 | Harry Kasemir, tekeningen: Janneke de Jonge